

Мельник Руслан
здобувач вищої освіти ОС «Магістр»
спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
Науковий керівник: **Лаврук В.В.**
д.е.н., доцент, професор кафедри фінансів,
банківської справи, страхування та електронних платіжних систем
Подільський державний аграрно-технічний університет,
м. Кам'янець-Подільський

СТРАТЕГІЯ ДЕРЖАВНОЇ ФІНАНСОВОЇ ПІДТРИМКИ ТВАРИННИЦТВА

Сталий розвиток тваринництва пов'язаний насамперед з потребою докорінної перебудови потужного й водночас над витратного, неефективного виробництва, як результату довготривалої структурної кризи. Така перебудова повинна мати не вибірково, а максимально поширений інноваційно-модернізаційний характер. За цих умов державна фінансова підтримка виробничого процесу є важливим інструментом забезпечення реалізації стійких темпів розвитку галузі, зростання ефективності виробництва тваринницької продукції, її якості і асортименту і, як наслідок, забезпечення продовольчої безпеки країни[5].

Слід відмітити, що кожного року на забезпечення сталого розвитку, модернізацію і підтримку техніко-технологічного забезпечення тваринництва виділяється обмаль (із-за скорочення виконання плану надходжень коштів до спеціального фонду на технічне оновлення аграрного виробництва) бюджетних коштів, а тому підприємства шукають грошові ресурси з різних джерел. У 2018 і 2019 роках із загального фонду Державного бюджету України виділено 7,3 млрд. грн. коштів на розвиток тваринництва, особливо на часткову компенсацію вартості фермських машин і обладнання[2].

Безсумнівно, що значне місце у фінансовій підтримці сільськогосподарських товаровиробників посідають дотації і субсидії, які вносять посильний вклад у підвищення ефективності виробництва

тваринницької продукції і зміцнення фінансового стану тваринницьких підприємств. Не менш важливе значення мають субсидії на будівництво виробничих приміщень на тваринницьких і птахівничих фермах, субсидування процентних ставок по інвестиційних кредитах і ін[3].

На перший погляд обсяги державної фінансової підтримки АПК (за рахунок дотацій, субсидій) дещо зростають, хоча натваринництво спрямовуються менші фінансові ресурси. Водночас їхній позитивний вплив оцінити дуже важко, оскільки механізм непрозорої сплати коштів держбюджету у більшій степені перетворюється у засіб мізерної підтримки менш ефективних підприємств, де не практикуються різні форми і методи стимулювання росту продуктивності праці і якості тваринницької продукції, зниження її собівартості і підвищення ефективності виробництва. У даному випадку застосування різних форм і методів фінансування господарської діяльності підприємств повинно залежати від застосування виваженої і ефективною цінової політики, удосконалення окремих положень кредитної та стимулюючої системи.

Зазначимо, що сталий розвиток і економічна модернізація тваринництва практично неможливо запровадити у регіонах без державної фінансової підтримки. Відсутність рівномірної і стабільної державної підтримки виробників тваринницької продукції, слаборозвинений експортний потенціал галузі, не прогнозована і мінлива податкова та цінова політика значно знижує можливості розвитку і економічної модернізації тваринництва[4].

Значення фінансової підтримки у забезпеченні економічної модернізації, зміцненні і стабільності функціонування тваринництва практично важко оцінити. Однією із особливостей прямої державної підтримки, що являє собою сукупність інструментів державного регулювання, є пріоритетне фінансування інноваційно-інвестиційних проектів, які реалізуються у тваринництві, а також надання субсидій на розширення виробництва, компенсацію частини витрат товаровиробників на придбання матеріально-технічних ресурсів, фермських машин, отримання кредитів. Водночас непряма бюджетна підтримка забезпечує можливість провести закупівлі сільськогосподарської продукції і

продовольства для державних потреб, розвиток аграрної науки, соціальної сфери і сільських територій, регулювання ринку продукції, захист економічних інтересів тваринників при їхній участі у зовнішньоекономічній діяльності. На виконання таких операцій держава дозволяє залишати частину прибутку (без його оподаткування), надаючи можливість економити фінансові ресурси для здійснення різних видів діяльності.

Основним призначенням державної підтримки тваринництва є застосування різних методів впливу держави на забезпечення:

- відновлення і збереження стада високопродуктивних тварин і птиці;
- стійкого розвитку тваринницьких галузей і підвищення обсягів виробництва конкурентоспроможної тваринницької продукції;
- техніко-технологічного оновлення тваринництва і економічну модернізацію його виробничих процесів;
- прибутковості основних галузей тваринництва;
- ефективного використання трудового потенціалу, розвитку соціальної і захист екологічної сфер сільських територій.

Формування системи державної підтримки тваринництва проводиться з метою відтворення, збереження і раціонального використання генетичного потенціалу сільськогосподарських тварин і птиці, здійснення економічної модернізації виробничих процесів на тваринницьких фермах і комплексах, підвищення ефективності та конкурентоспроможності продукції, отримання прибутку.

Не дивлячись на те, що фінансова підтримка має ефективний стимулюючий вплив на функціонування тваринництва, його економічна модернізація відбувається вкрай повільно. Це в основному є наслідком нестійкого фінансового стану підприємств тваринницького спрямування виробничої діяльності, неправильного підходу до розподілу бюджетних

Підвищити ефективність виробничої діяльності у тваринництві можливо при оптимальному забезпеченні його виробничими і грошовими ресурсами, переоснащенні сучасною фермською технікою, використанні новітніх

технологій виробництва продукції. За результатами вибіркового опитування керівників сільськогосподарських підприємств України рівень забезпечення сучасними фермськими машинами і устаткуванням коливається у межах 40-55% від встановленої потреби, однак майже 80% з них потребують модернізації. Відчуваючи нестачу грошових коштів для сплати біля 70% вартості необхідної техніки підприємства розраховують на отримання державної підтримки (часткової компенсації вартості придбання нової техніки, проведення операцій по її лізингу, компенсацію відсотків по отриманню кредитів) модернізації тваринництва.

Але у більшості випадків малі і збиткові підприємства не в змозі відшкодувати витрати, які були передбачені пільговим механізмом здешевлення кредиту на трьохрічний період [1], а тому у кінцевому підсумку результативність державної підтримки техніко-технологічного оновлення тваринництва залишається зовсім низькою. Не випадково вчені вважають, що до цих пір існуючий порядок державної підтримки технічного оновлення аграрного виробництва (зокрема тваринництва) має ряд недоліків (не спостерігається позитивна динаміка щодо зростання асигнувань, не достатньо обґрунтована структура програм і заходів фінансування, неефективний механізм контролю цільового використання коштів), а тому потребує свого удосконалення [6].

Отже, при виділенні додаткових коштів у державному бюджеті необхідно посилити фінансове забезпечення:

- модернізації технологічних процесів відповідно до пріоритетних напрямів розвитку тваринництва;
- оптимальної структури генетичного потенціалу тварин;
- виробництва інноваційних видів тваринницької продукції;
- формування інфраструктури внутрішнього продовольчого ринку.

Вважаємо, що надалі підвищення ефективності виробництва продукції тваринництва знаходиться у прямій залежності від ефективної державної

фінансової підтримки, кредитної і податкової політики, удосконалення організації і технології виробництва продукції.

Список використаних джерел

1. Гудзь О. Є., Сомик А. В. Державна програма фінансової підтримки підприємств АПК через механізм здешевлення кредитів. Економіка АПК. 2008. № 11. С. 54-63.
2. Лаврук В.В. Фінансова стійкість аграрних підприємств. Збірник наукових праць ПДАТУ. Вип. 21. 2013. С. 127-131.
3. Лаврук В.В., Лаврук О.С. Управління організаційно-інформаційним забезпеченням розвитку кадрового потенціалу аграрних підприємств. Збірник наукових праць ПДАТУ. Вип. 17. 2009. С. 158-164.
4. Лаврук В.В., Лаврук О.С. Управління мотивацією інноваційної діяльності. Науковий вісник ЛНУВМБТ імені С.З. Гжицького. Том14, №1(51). Частина 1. 2012. С. 376-381.
5. Лаврук В. В. Модернізація галузі тваринництва як умова продовольчого забезпечення населення України. Економіка АПК. 2016. № 12. С. 43–50.
6. Маренич Т. Г., Луценко О. А. Державне регулювання технічного оновлення сільськогосподарських підприємств. Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства. Вип. 104: Економічні науки. Харків: ХНТУСГ, 2010. 420 с.
7. Про державну підтримку сільського господарства України: Закон України від 24.06.2004, № 1877-IV. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1877-15>. (Дата звернення: 04 жовтня 2019).
8. Стратегія розвитку аграрного сектору економіки на період до 2020 року: Розпорядження КМУ від 17.10.2013, № 806-р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/806-2013-%D1%80>. (Дата звернення: 04 жовтня 2019).